

EDUSKUNNAN VASTAUS 138/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi väylä- maksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä rataverolain 5 ja 7 §:n väli- aikaisesta muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä rataverolain 5 ja 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 146/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Liikenne- ja viestintävaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 17/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää selvityksen siitä, millaisia taloudellisia yms. vaikutuksia väylämaksun poistamisella olisi elinkeinoelämän kilpailukyvyyn, turvallisuuden ja talvimerenkulun toimivuuden kannalta.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan väylämaksulain (1122/2005) 26 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 977/2012,
muutetaan 1 §, 2 §:n 9 kohta, 3—5 §, väliaikaisesti 6 ja 8 §, 11 §:n 2 momentti, 13 ja 14 §, 22 §:n 1 momentti, 23 §, 24 §:n 1 momentti sekä 25, 27 ja 30 §,
sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi laissa 1309/2009, 4 § laissa 750/2008, 6 ja 8 § laissa 1320/2011 sekä 25 § osaksi laeissa 1309/2009 ja 977/2012, sekä
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1267/2007, uusi 10—14 kohta ja lakiin uusi 9 a ja 18 a § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Suomen aluevesillä kauppamerenkulkua harjoittavasta aluksesta suoritetaan valtiolle väylämaksua sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Tätä lakia ei sovelleta alukseen:

- 1) joka liikennöi Saimaan kanavalla tai Saimaan vesialueella;
- 2) joka matkalla ulkomaisesta satamasta toiseen kulkee Suomen aluevesien kautta poikkeamatta Suomessa satamaan;

3) joka saapuu Suomeen ja lähtee Suomesta Saimaan kanavan kautta poikkeamatta Suomen rannikon satamaan;

4) jonka nettovetoisuus on alle 300 ja joka on 2 §:n 3 kohdassa määritelty risteilyalus tai 2 §:n 4 kohdassa määritelty lastialus;

5) jonka nettovetoisuus on alle 600 ja joka on 2 §:n 1 kohdassa määritelty matkustaja-alus;

6) jota käytetään jäänmurtoon Suomen sisäisillä tai ulkoisilla aluevesillä ja joka tuottaa Liikennevirastolle jäänmurtopalveluja sopimus- tai valtiosopimus pohjaisesti.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *kantavuudella* ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981) II-2 luvun 3 säännössä määriteltyä kantavuutta;

10) *Suomeen saapumisella* aluksen saapumista Suomen aluevesille tai suomalaisesta satamasta toiseen suomalaiseen satamaan;

11) *suomalaisella satamalla* Suomessa sijaitsevaa satamaa tai sen vesialueita;

12) *yhteisvastuullisella edustajalla* Tullin hyväksymää Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunutta luonnollista tai oikeushenkilöä, joka toimii omissa nimissään päämiehen lukuun;

13) *rekisteröidyllä asiakkaalla* Tullin hyväksymää luottoasiakasta;

14) *käteisasiakkaalla* muuta kuin rekisteröityä asiakasta.

3 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Tulli vastaa väylämaksun toimittamisesta ja valvonnasta.

Tullilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä muilta viranomaisilta ja julkista tehtävää hoitavilta 2 §:n 12 kohdan mukaista edustajuutta ja 2 §:n 13 kohdan mukaista asia-

kasta koskevaa lupaharkintaa varten kaikki tarpeelliset tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida luvanhakijan ja luvanhaltijan luotettavuutta, sopivuutta, kykyä tai muuta ominaisuutta suoriutua lupaehdoissa mainittujen tai muiden luvan edellytysten täyttämisestä. Lisäksi Tullilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada perintää varten asiakkaasta tämän omaisuutta ja varallisuutta, vakavaraisuutta, velkoja, maksuhäiriöitä, maksujärjestelyitä ja muut taloudellista toimintaa ja taloudellista asemaa koskevat tiedot.

Liikenteen turvallisuusviraston on salassapitosäännösten estämättä toimitettava sähköisesti alusliikennepalvelulain (623/2005) 20 a §:ssä tarkoitettuun merenkulun tiedonhallintajärjestelmään ajantasaiset tiedot alusten jääluokista ja jäänmurtaja-avustuksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitettuun jääluokkaluetteloon merkityistä aluksista ja niiden jääluokista. Liikenteen turvallisuusviraston ja Liikenneviraston on annettava Tullille tämän lain soveltamisessa tarvittavia tietoja, selvityksiä, lausuntoja sekä muuta aineistoa. Virastojen on tarvittaessa annettava Tullille myös muuta virka-apua.

Tulli voi salassapitosäännösten estämättä antaa liikenne- ja viestintäministeriölle, Liikenteen turvallisuusvirastolle ja Liikennevirastolle näiden tämän lain soveltamisessa tarvitsemia tietoja, selvityksiä, lausuntoja sekä muuta aineistoa. Tullin on tarvittaessa annettava liikenne- ja viestintäministeriölle, Liikenteen turvallisuusvirastolle ja Liikennevirastolle myös muuta virka-apua.

4 §

Maksuvelvollinen

Laivanisäntä on velvollinen maksamaan väylämaksun. Jos Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautuneella laivanisännällä on yhteisvastuullinen edustaja, ovat laivanisäntä ja hänen edustajansa yhteisvastuullisesti velvollisia maksamaan väylämaksun.

Muualle kuin Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautuneella laivanisännällä tulee olla Tullin hyväksymä, Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunut yhteisvastuullinen edustaja. Laivanisäntä ja hänen edustajansa ovat tällöinkin yhteisvastuullisesti velvollisia maksamaan väylämaksun.

Tulli voi hyväksyä yhteisvastuulliseksi edustajaksi luotettavan, taloudellisesti riittävän vakavaraisen ja väylämaksusäännökset ja -menetelyt tuntevan luonnollisen tai oikeushenkilön, joka ei ole syyllistynyt toistuvaan tai vakavaan tulli- tai verolainsäädännön rikkomiseen.

2 luku

Väylämaksun perusteet

5 §

Väylämaksu

Väylämaksu suoritetaan, kun alus saapuu ulkomailta Suomen aluevesille tai suomalaisesta satamasta suomalaiseen satamaan.

Väylämaksua ei suoriteta aluksen saapuessa Saimaan satamaan eikä aluksen hakiessa lastia toisesta Saimaan satamasta. Väylämaksu kuitenkin suoritetaan Saimaan kanavalta rannikon merisatamaan saapuvalta alukselta.

Jos ulkomaan liikenteessä oleva alus saman matkan aikana ottaa lastia tai matkustajia suomalaisesta satamasta viedäkseen lastin tai matkustajat toiseen suomalaiseen satamaan, väylämaksu suoritetaan joka käynniltä suomalaisessa satamassa.

Jos alus saman matkan aikana purkaa ulkomailta tuomansa lastin tai jättää ulkomailta tuomansa matkustajat useampaan kuin yhteen suomalaiseen satamaan taikka ottaa ulkomaille vietävää lastia tai matkustajia useammasta kuin yhdestä suomalaisesta satamasta, suoritetaan väylämaksu vain kerran.

Jos alus saman matkan aikana poikkeaa Suomessa tapahtuvien lastausten välillä täydentämään lastia lastaus- tai ahtausteknisistä syistä

ulkomaan satamassa, suoritetaan väylämaksu vain kerran.

Väylämaksua ei suoriteta aluksesta, joka ainoastaan aluksen kuntoonpanoa tai sen tarpeellisuuden tutkimista varten, polttoaineen ottamista varten tai muusta pakottavasta syystä poikkeaa Suomen satamaan jättämättä tai ottamatta lastia tai matkustajia.

6 §

Väylämaksun yksikköhinta

Väylämaksun yksikköhinta lastialuksesta ja matkustaja-aluksesta määräytyy aluksen jääloukan mukaan seuraavasti:

Jääloukka	Lastialus	Matkustaja-alus
	Yksikköhinta (euroa)	Yksikköhinta (euroa)
1 A Super	0,470	0,625
1 A	1,098	1,294
1 B, 1 C	2,578	2,358
II, III	4,381	4,169

Risteilyaluksen yksikköhinta on 0,911 euroa, suurnopeusaluksen 5,381 euroa ja sellaisen aluksen, jolla ei ole omaa kuljetuskoneistoa, 2,107 euroa.

8 §

Väylämaksun enimmäismäärä aluskäynniltä

Väylämaksu on enintään 53 875 euroa. Matkustaja-aluksen väylämaksu on kuitenkin enintään 16 215 euroa ja risteilyaluksen väylämaksu enintään 22 250 euroa.

9 a §

Jääloukkalettelomerkinen puuttuminen tai voimassaolon päättyminen

Jos lastialukselta tai matkustaja-alukselta puuttuu jääloukkalettelomerkinen tai jäälouk-

kaluettelomerkinnän voimassaolo on päättynyt, väylämaksun laskemisessa käytettävä yksikköhinta määräytyy heikoimmalle jääluokalle säädetyn yksikköhinnan mukaan.

11 §

Alennettu väylämaksu lastauskapasiteetinkäyttöasteen perusteella

— — — — —
Lastauskapasiteetin käyttöaste lasketaan vertaamalla Suomeen tuodun ja Suomesta viedyn lastin yhteenlaskettua määrää metrisinä tonneina osoittavaa lukua lukuun, joka on 90 prosenttia aluksen kantavuudesta. Aluksen käyttöastetta laskettaessa lisätään sekä tuotuun että vietyyn lastin määrään aluksessa oleva kauttakulkulasti.

4 luku

Väylämaksun ilmoitusvelvollisuus, määrääminen ja kantaminen

13 §

Väylämaksu-ilmoitus

Maksuvelvollisen on annettava Tullille ilmoitus maksun määräämistä varten. Väylämaksu-ilmoituksen tulee sisältää tarvittavat tiedot maksun määräämistä varten.

Väylämaksu-ilmoitus on annettava sähköisesti tai muussa automaattiseen tietojenkäsittelyyn soveltuvassa muodossa. Tulli voi antaa tarkempia määräyksiä väylämaksu-ilmoituksen sisällöstä ja muodosta sekä ilmoitusmenettelystä.

14 §

Väylämaksun maksaminen

Käteisasiakkaan on maksettava väylämaksu Tullin tilille 10 päivän kuluessa väylämaksupäätöksen päiväyksestä, jollei määräaikaa ole Tullin toimesta pidennetty.

Rekisteröidyn asiakkaan on maksettava väylämaksu Tullin tilille väylämaksupäätösviikkoa seuraavan seitsemännen viikon perjantaina.

Tulli voi määrätä vakuuden ja vakuuden määrän. Vakuuden määrää harkittaessa otetaan huomioon toimijan luotettavuus, toiminnan laajuus ja toimijan taloudelliset edellytykset vastata väylämaksuista. Tulli voi muuttaa vakuuden määrää asiakkaan toiminnassa tapahtuneiden muutosten huomioon ottamiseksi.

18 a §

Aluksen lähdön estäminen tai keskeyttäminen

Tullilla on 3 §:ssä tarkoitettussa tehtävässä oikeus estää tai keskeyttää aluksen lähtö satamasta tai Suomen aluevesiltä, jos maksuvelvollinen on laiminlyönyt 4 §:n 2 momentissa tai 13 §:ssä säädetyn velvollisuuden.

22 §

Ennakkoratkaisu

Tulli voi antaa hakemuksesta ennakkoratkaisun väylämaksua koskevien säännösten soveltamisesta, jos asia on hakijalle erityisen tärkeä. Ennakkoratkaisua ei kuitenkaan anneta siitä, mikä aluksen jääluokka tai nettovetoisuus on eikä väylämaksun määrästä.

23 §

Maksun huojentaminen ja maksunlykkäys

Jos väylämaksun periminen täysimääräisenä olisi olosuhteet huomioon ottaen ilmeisen kohtuutonta, Tulli voi hakemuksesta alentaa suoritettua tai suoritettavaa väylämaksua, maksunlisäystä, viivekorkoa tai lykkäyksen vuoksi suoritettavaa korkoa tai poistaa sen kokonaan.

Tulli voi hakemuksesta myöntää väylämaksun suorittamiseen lykkäystä. Lykkäys myönnetään ehdolla, että lykätyn määrän suorittamisesta annetaan lykättyä määrää vastaava vakuus. Lykkäys voidaan kuitenkin myöntää vakuutta vaatimatta maksettavan määrän vähäisyyden tai lykkäysajan lyhyiden vuoksi. Väylämaksulle, jonka maksamiselle on myönnetty lykkäystä, peritään lykkäysajalta veronlisäyksestä ja viiveko-

rosta annetun lain (1556/1995) mukaista korkoa. Erityisen painavista kohtuussyistä lykkäys voidaan kuitenkin myöntää ilman korkoa.

24 §

Oikaisu maksuvelvollisen hyväksi

Jos Tulli toteaa, että väylämaksua on määrätty liikaa tai palautettu liian vähän, sen on oikaisutava antamaansa päätöstä ja maksettava maksuvelvolliselle tämän liikaa maksama tai palauttamatta jäänyt maksu.

25 §

Muutoksenhaku Tullin päätökseen

Tullin muuhun kuin ennakkoratkaisua koskaan päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen sekä annettuun ennakkoratkaisuun saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Päätökseen olla antamatta ennakkoratkaisua ei saa vaatia oikaisua eikä hakea muutosta valittamalla.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muutoksenhaun määräaika väylämaksun määräämistä tai palauttamista koskevaan päätökseen on kolme vuotta maksun määräämistä

tai sen palauttamista seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin aina vähintään 60 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Muusta päätöksestä valitettaessa valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Kun muutosta haetaan valtion puolesta, muutoksenhaun määräaika on 30 päivää päätöksen tekemisestä. Valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen on kuitenkin tehtävä 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valtion puolesta muutoksenhakuoikeus on Tullin tulliasiamiehellä.

27 §

Väylämaksun suorittaminen muutoksenhausta riippumatta

Väylämaksu on muutoksenhausta huolimatta maksettava säädetyssä ajassa.

30 §

Pienin kannettava ja perittävä määrä

Pienin kannettava ja perittävä väylämaksun määrä on 10 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 6 ja 8 § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2017.

Muutoksenhakuun ennen tämän lain voimaantuloa annettuun hallintopäätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

rataverolain 5 ja 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti rataverolain (605/2003) 5 ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat, 5 § osaksi laissa 1027/2005 ja 7 § laissa 1325/2009, seuraavasti:

5 §

Veron määrä

Veron määrä on henkilöliikenteessä ja veturi-siirroissa 0,01 senttiä bruttotonnikilometriltä, sähkövetoisessa tavaraliikenteessä 0,05 senttiä bruttotonnikilometriltä ja dieselvetoisessa tavaraliikenteessä 0,1 senttiä bruttotonnikilometriltä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään rataveron määrästä, kannetaan Kerava—Lahti-oikoradan käytöstä investointiveroa, jonka määrä on henkilö- ja tavaraliikenteessä sekä veturisiirroissa 0,5 senttiä bruttotonnikilometriltä.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, vuosina 2015—2017 veroa ei peritä sähkö- eikä dieselvetoisessa tavaraliikenteessä.

7 §

Veron ilmoittamisvelvollisuus

Verovelvollisen on annettava kirjallinen ilmoitus Liikennevirastolle kultakin verokaudelta viimeistään verokautta seuraavan kalenterikauden 20 päivänä. Veroilmoituksessa on oltava veron määrittämistä varten tarvittavat tiedot.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, vuosilta 2015—2017 verovelvollisen ei tarvitse antaa 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta sähkö- eikä dieselvetoisesta tavaraliikenteestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2017.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2014
